

TALMANSKONFERENSENS ANVISNINGAR OM ANMÄLAN AV LEDAMÖTERNAS BINDNINGAR OCH OM ANNAN MOTSVARANDE PRAXIS I ANSLUTNING TILL STÄLLNINGEN SOM LEDAMOT

Med stöd av 6 § 1 mom. 11 a punkten i riksdagens arbetsordning (40/2000) har talmanskonferensen den 9 mars 2015 utfärdat följande närmare anvisningar om anmälan av ledamöternas bindningar enligt 76 a § i riksdagens arbetsordning och om annan motsvarande praxis i anslutning till ställningen som ledamot.

1 LEDAMÖTERNAS BINDNINGAR

1.1 Anmälning av bindningar

Sedan den valperiod som började 1995 har riksdagen bett riksdagsledamöterna lämna information om sina externa bindningar. Syftet är att utsträcka den offentliga öppenheten till enskilda ledamöters ekonomiska bindningar.

Tidigare fattade talmanskonferensen ett beslut om frågan, men det var frivilligt för ledamöterna att lämna information om sina bindningar. Riksdagens arbetsordning ändrades den 21 januari 2015 och det infördes då en skyldighet för riksdagsledamöterna att lämna information om sina bindningar. Ändringen träder i kraft den 22 april 2015. Syftet med ändringen är ökad öppenhet och insyn kring ledamöternas eventuella bindningar.

Anmälningsskyldigheten gäller sådana till ledamotsuppdraget icke hörande uppdrag, sådan näringsverksamhet, sådant ägande i företag och sådan annan betydande förmögenhet som kan ha betydelse vid bedömningen av personens verksamhet som riksdagsledamot (76 a § 1 mom. i riksdagens arbetsordning, AO). Informationen ska lämnas till riksdagen senast två månader efter det att ledamotens fullmakt har granskats. Om en ledamot inte har den typen av bindningar som avses i riksdagens arbetsordning ska han eller hon uppge att det inte finns några sådana bindningar.

En ledamot ska också ge riksdagen en redogörelse för inkomsterna från sådana till ledamotsuppdraget icke hörande uppdrag och sådan

näringsverksamhet som kan ha betydelse vid bedömningen av personens verksamhet som riksdagsledamot (76 a § 2 mom. i AO). Sådana inkomster ska anmälas före utgången av juni kalenderåret efter att de har influtit. Bestämmelsen tillämpas dock inte på inkomster som har influtit innan ändringarna av bestämmelserna om anmälning av bindningar i riksdagens arbetsordning trädde i kraft.

Informationen ska lämnas på en särskild blankett. Ledamöterna ansvarar själva för att uppgifterna är riktiga.

Riksdagsledamöter som är ministrar ska lämna in två anmälningar: en anmälan på grundval av 63 § i grundlagen och en anmälan på grundval av 76 a § i riksdagens arbetsordning. Dessa anvisningar gäller ledamöter som är ministrar bara när anmälningsskyldigheten grundar sig på 76 a § i riksdagens arbetsordning.

Centralkansliet för ett register med ledamöternas uppgifter om sina bindningar (76 b § i AO). Uppgifterna är offentliga och de publiceras på ett allmänt datanät. Uppgifterna i registret och det allmänna datanätet raderas när ledamotsuppdraget har tagit slut.

Om en ledamot trots uppmaning underlåter att lämna in en anmälan, kommer talmannen att meddela detta i plenum (76 a § 3 mom. i AO).

1.2 Bindningar som ska anmälas

1.2.1 Allmänt

Ledamöterna ska redogöra för bindningar som kan ha betydelse vid bedömningen av deras verksamhet som riksdagsledamot. Sådana bindningar är:

1. uppdrag som inte hör till ledamotsuppdraget och inkomster från sådana uppdrag, om de överskrider 5 000 euro per kalenderår,
2. näringsverksamhet och inkomster från den, om de överskrider 5 000 euro per kalenderår,
3. betydande innehav och andra betydande ägarandelar som förvärvats i affärs- eller investeringssyfte,

4. betydande skulder i affärs- eller investeringssyfte och betydande borgen eller andra åtaganden för samma syfte.

Skyldigheten att anmäla näringsverksamhet och uppdrag som inte hör till ledamotsuppdraget är omfattande. Den gäller uppdrag och näringsverksamhet som en ledamot utövar under sin tid som ledamot eller som han eller hon har ett uppehåll i under ledamotsuppdraget. Uppdrag och näringsverksamhet som inte hör till ledamotsuppdraget behandlas mer i detalj längre fram.

Anmälningsskyldigheten gäller också inkomster från näringsverksamhet och uppdrag som inte hör till ledamotsuppdraget, när de kan ha betydelse vid bedömningen av personens verksamhet som riksdagsledamot. Inkomster från uppdrag och näringsverksamhet vid sidan av ledamotsuppdraget är av betydelse i detta hänseende. Hit räknas bruttoinkomster från en enskild källa om de överskrider 5 000 euro per kalenderår. Inkomstbegreppet är omfattande och avser alla slag av lön, arvoden, förmåner och ersättningar. Tolkningen kan i förekommande fall bygga på det som avses med lön i 13 § i lagen om förskottsuppbörd. Med inkomster avses dock inte pension eller kapitalinkomster, exempelvis hyresinkomster (III avdelningen 2 kap. i inkomstskattelagen). När inkomsterna överskrider gränsvärdet ska inkomstslag och storleken på inkomsterna anmälas.

Vidare gäller anmälningsskyldigheten också den typen av ägande i företag och annan betydande förmögenhet som kan ha betydelse vid bedömningen av personens verksamhet som riksdagsledamot. Sådan förmögenhet är bland annat betydande innehav och andra betydande ägarandelar som förvärvats i affärs- och investeringssyfte samt betydande skulder för samma syfte och andra åtaganden. Anmälningsskyldigheten gäller förmögenhet som en ledamot har under sitt ledamotsuppdrag. Gränsvärdena för den anmälningsskyldiga förmögenheten behandlas nedan.

Anmälningsskyldigheten gäller bara ledamotens egna bindningar. Både inhemska och utländska bindningar ska anmälas.

Informationen om bindningarna ska lämnas till riksdagen senast två månader efter det att ledamotens fullmakt har granskats. Inkomsterna ska dock anmälas separat för varje källa före utgången av juni det kalenderår som följer

på inkomståret. Då kan ledamoten utnyttja det skatteförslag som skickas ut på våren, som regel i april.

1.2.2 Uppdrag som inte hör till ledamotsuppdraget och inkomster från dem

Tjänst inom stat, kommun eller andra offentliga samfund

Anmälningsskyldigheten gäller tjänster inom stat, kommun eller andra offentliga samfund. Andra offentliga samfund är bland annat samkommuner, Folkpensionsanstalten, självständiga offentligrättsliga universitet och församlingar.

En statlig tjänsteman som blir invald i riksdagen är tjänstledig under sin tid som ledamot direkt med stöd av lag (t.ex. 3 § 2 mom. i statstjänstemannalagen). En tjänsteman i en kommun eller ett annat offentligt samfund som blivit invald i riksdagen och vill vara tjänstledig under sin tid som ledamot ska ansöka om tjänstledighet (27 § 2 mom. i lagen om kommunala tjänsteinnehavare). Ledamotsuppdraget är ett uppdrag där tjänstledighet måste beviljas (RP 196/2002 rd).

I dessa fall anmäls tjänstebestämmelsen och det offentliga samfund eller den myndighet där tjänsten finns. Inkomsterna från tjänsteutövningen anmäls enligt villkoren ovan.

Avlönade uppdrag samt förvaltnings- och förtroendeuppdrag i privata företag och organisationer och i offentliga samfund

Avlönade uppdrag. Anmälningsskyldigheten gäller alla typer av avlönade uppdrag, också de som ledamoten är befriad från under ledamotsuppdraget eller i övrigt har ett uppehåll i under tiden som riksdagsledamot. Frivilliga uppdrag utan lön behöver inte anmälas.

Med avlönade uppdrag avses uppdrag som en ledamot får lön, arvode, förmån eller ersättning för. Tolkningen av "lön" kan bygga på det som avses med lön i 13 § i lagen om förskottsuppbörd.

I dessa fall ska uppdraget, arbetsgivarens namn och bransch samt inkomsterna från uppdraget anmälas på de villkor som anges ovan.

Förvaltnings- och förtroendeuppdrag. Anmälningsskyldigheten gäller alla typer av förvaltningsuppdrag. Det kan vara exempelvis medlemskap i styrelser, förvaltningsråd eller liknande organ och uppdrag som ordförande, vice ordförande eller revisor.

Med förtroendeuppdrag avses ett uppdrag som man blir utsedd till genom val eller något annat urvalsförfarande. Förtroendeuppdrag som ska anmälas är till exempel medlemskap i fullmäktige, delegationer, styrelser, representantskap eller liknande organ och uppdrag som ordförande, vice ordförande eller revisor.

Anmälningsskyldigheten gäller uppdrag i privata företag och organisationer såsom aktiebolag och andelslag, men också föreningar och stiftelser.

Anmälningsskyldigheten omfattar också uppdrag inom fackorganisationer, intresseorganisationer för arbetsgivare eller näringsliv på riks- eller centralnivå och Finlands Kommunförbund. Vidare ingår uppdrag i andra nationella eller i övrigt betydande organisationer såsom frivilligorganisationer, välgörenhetsorganisationer samt kultur- och idrottsföreningar i anmälningsskyldigheten. Uppdrag inom regionala eller lokala organisationer ska också anmälas om de kan ha betydelse vid bedömningen av verksamheten som riksdagsledamot.

Anmälningsskyldigheten gäller också uppdrag i kommuner och andra offentliga samfund. Därmed avses bland annat uppdrag inom kommuner, samkommuner och andra kommunala samverkansorgan, landskapsförbund, självständiga offentligrättsliga universitet samt religionssamfund (den evangelisk-lutherska kyrkan, den ortodoxa kyrkan, registrerade religionssamfund, församlingar och kyrkliga samfälligheter).

Anmälningsskyldigheten gäller också uppdrag i statliga bolag, statliga affärsverk och kommunala affärsverk.

Vidare ska uppdrag som ledamöterna har valts till av riksdagen anmälas, såsom fullmäktigeledamot eller revisor i Folkpensionsanstalten, medlem i Rundradion Ab:s förvaltningsråd eller bankfullmäktigeledamot eller revisor i Finlands Bank.

Däremot gäller anmälningsskyldigheten inte förvaltnings- eller förtroendeuppdrag som inte kan anses ha betydelse vid bedömningen av verksamheten som riksdagsledamot. Det kan vara förvaltningsuppdrag i sammanslutningar med anknytning till ledamöternas personliga fritidsintressen eller boende (t.ex. bostadsaktiebolag). Anmälningsskyldiga är inte heller uppdrag i väglag eller liknande lokala sammanslutningar som inrättats för användning eller skötsel av bostadsfastigheter eller jord- och skogsbrukslägenheter eller som är jämförbara med dem.

Uppdrag i partier behöver inte anmälas.

Däremot måste förvaltnings- eller förtroendeuppdraget och namnet på företaget, organisationen, kommunen eller det offentliga samfundet uppges. Företagets och samfundets verksamhetsområde eller bransch ska också uppges. Inkomsterna från uppdragen ska anmälas på de villkor som anges ovan.

Övriga uppdrag

Också uppdrag som inte hör till ledamotsuppdraget och inte entydligt hör till de ovan nämnda grupperna, men som kan ha betydelse vid bedömningen av personens verksamhet som riksdagsledamot ska anmälas. Också inkomster från uppdragen ska anmälas på de villkor som anges ovan.

1.2.3 Näringsverksamhet inklusive inkomster

Anmälningsskyldigheten gäller alla typer av näringsverksamhet som ledamöterna utövar under ledamotsuppdraget. Också näringsverksamhet som en ledamot är ledig från under ledamotsuppdraget eller som han eller hon i övrigt gör ett uppehåll i under ledamotsuppdraget ska anmälas.

Yrke eller näringsverksamhet (t.ex. företagare, lantbruksföretagare, läkare, konsult) ska anmälas. Näringsverksamhet ska anmälas oavsett formen för utövning (t.ex. yrkesutövare, rörelseidkare, bolagsman i öppet bolag eller ansvarig bolagsman i kommanditbolag). Också inkomster av näringsverksamhet ska anmälas om de överskrider gränsvärdet.

1.2.4 Betydande innehav och andra betydande ägarandelar som förvärvats i affärs- och investeringssyfte

Anmälningsskyldigheten gäller innehav och ägarandelar som har förvärvats för affärs- eller investeringsverksamhet. Innehav eller ägarandelar som inte har förvärvats i affärs- eller investeringssyfte behöver inte anmälas.

Anmälningsskyldigheten gäller således inte sedvanliga bostäder eller sommarbostäder som används av ledamoten eller av hans eller hennes familj. Placeringsegendom avsedd för privat bruk behöver inte anmälas (t.ex. bil, segelbåt, konstverk eller samlarföremål som förvärvats i detta syfte).

Som betydande innehav betraktas ett innehav där det verkliga värdet för ett objekt är högre än 50 000 euro. Som betydande ägarandelar betraktas aktieinnehav eller annat innehav som ger en rösträtt på mer än 20 procent. Anmälningsskyldigheten gäller både direkt och indirekt innehav (t.ex. via samfund, koncerner eller dödsbon).

Däremot gäller anmälningsskyldigheten inte insättningar eller fondandelar.

Art och objekt beträffande innehavet och ägarandelars storlek måste uppges.

1.2.5 Betydande skulder i affärs- och investeringssyfte och betydande borgensförbindelser eller andra åtaganden för samma syfte

Anmälningsskyldigheten gäller skulder, borgensförbindelser och andra åtaganden som har ingåtts för affärs- eller investeringsverksamhet. Skulder, borgensförbindelser och andra åtaganden som inte avser affärs- eller investeringsverksamhet behöver inte anmälas. Anmälningsskyldigheten gäller således inte bostadslån, billån eller andra lån som inte har samband med affärs- eller investeringsverksamhet.

Anmälningsskyldigheten omfattar skulder i detta syfte, om de sammanlagt är större än 100 000 euro, samt borgensförbindelser och andra åtaganden, om de är större än 200 000 euro.

Storleksklass och grund för skulder eller andra åtaganden ska anmälas.

1.2.6 Övriga bindningar

En ledamot kan välja att lämna mer ingående uppgifter om sina bindningar.

2 GÅVOR, INTRÄDESBILJETTER OCH RESOR SOM LEDAMÖTER TAR EMOT

Följande anvisningar gäller anmälning till registret i centralkansliet av nedan angivna gåvor, inträdesbiljetter och resor betalda av tredje part, när de överskrider ett visst gränsvärde. Syftet är att öka öppenheten och insynen i ledamöternas verksamhet.

Anvisningarna gäller inte gåvor eller andra förmåner som en ledamot tar emot i egenskap av minister. I stället tillämpas de anvisningar och regler som gäller för tjänstemän också på ministrar.

2.1 Anmälan av gåvor som en ledamot har tagit emot i egenskap av officiell företrädare för riksdagen

Föremål värda över 400 euro som riksdagsledamöter tar emot i egenskap av officiella företrädare för riksdagen är riksdagens egendom. De ska anmälas till registret i centralkansliet och lämnas över till riksdagens samlingar, om det inte har avtalats med intendenten med ansvar för riksdagens konst-, inrednings- och museifrågor att de förvaras exempelvis i ett utskottsrum eller i ledamotens arbetsrum. Ledamöterna kan anhålla hos kansli Kommissionen om att få lösa in gåvan. Kansli Kommissionen beslutar om anhållan ska godkännas och lägger fast inlösningspriset.

En ledamot är officiell företrädare för riksdagen bland annat när han eller hon deltar i möten och utskottsresor utomlands eller tar emot utländska delegationer på besök i riksdagen.

Anmälan ska i dessa fall göras på en särskild blankett till centralkansliet, som för ett register över uppgifterna. Gåvans art, vem som gett gåvan och tidpunkten för gåvan ska uppges. Anmälan ska göras före utgången av månaden efter den månad när ledamoten tog emot gåvan.

Ledamöterna kan låta gåvokommittén, som utnämns av kansli Kommissionen, göra en värdering om det är oklart vad gåvan är värd. Kommittén sammanträder när det behövs.

Också gåvor värda mindre än 400 euro får anmälas till registret.

Registret är offentligt. Uppgifterna publiceras på ett allmänt tillgängligt datanät.

2.2 Anmälan av gåvor och inträdesbiljetter som ledamöterna tar emot i någon annan egenskap än som företrädare för riksdagen

Gåvor som en ledamot får i någon annan egenskap än som officiell företrädare för riksdagen ska anmälas till registret i centralkansliet, om ledamoten under ett kalenderår har fått gåvor till ett värde över 400 euro av samma aktör.

Dessutom ska inträdesbiljetter som en ledamot får i någon annan egenskap än som officiell företrädare för riksdagen anmälas. Det kan vara opera- eller konsertbiljetter eller biljetter till kultur- eller idrottsevenemang eller liknande tillställningar. Anmälningsplikten gäller om en ledamot under ett kalenderår har fått inträdesbiljetter till ett värde över 400 euro av samma aktör. Bara inträdesbiljetter avsedda för en ledamot personligen beaktas. Riksdagens talmän behöver dock inte anmäla inträdesbiljetter som de får.

Sedvanliga gåvor på bemarkelsedagar behöver inte anmälas. Med sedvanlig gåva på bemarkelsedag avses en gåva som följer allmän praxis och har ett värde som kan betraktas som skäligt. Det kan vara konstverk eller prydnadsföremål till ett skäligt värde, som en ledamot får på sin 50- eller 60-årsdag. Gåvor på bemarkelsedagar ska dock anmälas om de har ett betydande värde och avviker från allmän praxis.

Gåvor eller inträdesbiljetter som inte hänger samman med ledamotsuppdraget behöver inte anmälas till registret. Typiska exempel på detta är gåvor och inträdesbiljetter som en ledamot får av exempelvis en familjemedlem eller en släkting.

En gåva eller en inträdesbiljett behöver inte anmälas om den anknyter till ett uppdrag som ledamoten har anmält till registret över bindningar.

Anmälan ska göras på en särskild blankett till centralkansliet, som för ett register över uppgifterna. Gåvans art, givaren och tidpunkten för gåvan ska uppges. Beträffande inträdesbiljetter ska ledamoten uppges tillställningen, den som gett biljetten och tidpunkten för gåvan. Anmälan ska göras före utgången av den månad som följer efter den månad när en gåva som överskred gränsvärdet mottogs eller inträdesbiljetten användes.

Ledamöterna kan frivilligt anmäla en gåva eller gåvor från samma aktör till registret, om de under ett kalenderår har ett värde under 400 euro. Detsamma gäller en eller flera inträdesbiljetter från samma aktör om de under ett kalenderår har ett värde under 400 euro.

Registret är offentligt. Uppgifterna publiceras på ett allmänt tillgängligt datanät.

2.3 Anmälan av resor som betalats av tredje part och som inte anknyter till riksdagsarbetet

Ledamöterna ska anmäla resor i Finland eller utomlands till registret i centralkansliet, när resorna inte har något samband med riksdagens arbete och en tredje part står för kostnader till ett värde över 400 euro. Som tredje part betraktas någon annan än riksdagen, riksdagsledamotens parti och riksdagsgrupp eller riksdagsledamotens familjemedlemmar och släktingar.

Med kostnader avses kostnader för resor och logi. Resor ska anmälas dels när den andel av de totala kostnaderna som en tredje part betalar är högre än 400 euro, dels när en tredje part står för exempelvis logikostnader som är högre än 400 euro.

Resor som anknyter till riksdagens arbete behöver inte anmälas. Talmanskonferensen har antagit en förteckning över uppdrag och resor som hänför sig till riksdagens arbete. Utifrån kriterierna i förteckningen gör talmännen en bedömning av om en resa kan jämföras med riksdagens arbete eller inte.

Privata resor utan anknytning till ledamotsuppdraget behöver inte anmälas. Typiska exempel är resor med familjen eller vänner.

Resor behöver inte anmälas om de anknyter till ett uppdrag som ledamoten har anmält till registret över bindningar.

Anmälan ska göras på en särskild blankett och lämnas in till centralkansliet, som för ett register över uppgifterna. Researrangören eller den som står för kostnaderna (tredje part), vilka kostnader som betalats och resmål, resans syfte och tidpunkten ska uppges. Anmälan ska göras före utgången av månaden efter den månad när resan gjordes.

Ledamöterna kan frivilligt anmäla resor där de kostnader som en tredje part har betalat är lägre än 400 euro.

Registret är offentligt. Uppgifterna publiceras på ett allmänt tillgängligt datanät.

Talmanskonferensens anvisningar träder i kraft den 22 april 2015.